

Za dražit prijatelje

Miljko Lesjak

V današnjem času se je med ambasadorje Tolminskih gora nevsiljivo pritihotapil prijatelj, ki nam naravne lepote predstavlja tako, da nas draži. Rojen je bil v Baški grapi na Grahovem, sedaj pa živi v idiličnem Mostu na Soči. Je gorski reševalec, ljubitelj gora, narave in fotografije, svoja doživetja in utrinke, zabeležene skozi objektiv fotoaparata, pa rad pokaže tudi drugim. O gorah nam pripoveduje pravljice, tiste čisto zaresne. Ko ga človek sreča, mirnega in zadovoljnega, pomisli, da gotovo izpolnjuje vsa načela slavnega Shakespeara, ki je zapisal: »Vedno sem srečen. Pa veste zakaj? Zato, ker od nikogar ničesar ne pričakujem, pričakovanja namreč zmeraj prizadenejo. Življenje je kratko, torej ga ljubite, bodite srečni in se smejte. Živite v prvi vrsti zase. Preden govorite, prisluhnite. Preden zapišete, razmislite. Preden zapravite, zaslužite. Preden molite, odpustite. Preden prizadenete, začutite. Preden sovražite, ljubite. Preden odnehate, poskusite. In ... preden umrete, živite!«



Miljko Lesjak je moj prijatelj, zato sva si na ti.

Povej nam, katera vloga iz uvoda ti je najbolj všeč. Si prijatelj, mož, oče, ljubitelj gora, smučanja, samote, fotograf, predavatelj, gorski reševalec?

Težko bi se odločil. Stvari, ki si jih naštel, preprosto rad počnem. Za vsako izmed njih se potrudim, soljudem želim dati največ in najboljše. Predstavljanju in ocenjevanju svojega dela se najraje izognem, kot bi se najraje tudi temu pogovoru. Enako je z odločitvijo o moji »naj« dejavnosti. So preplet mojega življenja in če bi manjkala le ena, to ne bi bilo, kar je. Pomembnejša sta mi zadovoljstvo v srcu in pozitiven odziv okolice.

In okolica se odziva; med drugim so ti letos na predlog domačega društva podelili zlati častni znak PZS. Športnik si celo življenje, zanimajo te predvsem dejavnosti na prostem. Kdaj pa so te pritegnile gore?

Vsak odziv oz. pohvala dobro dene in je enako kot športni dosežki hkrati zaveza za naprej. Že od rane mladosti je šport sestavni del mojega življenja. Veliko zvrsti sem v tem času preizkusil, z nekaterimi sem se ukvarjal tekmovalno, z drugimi bolj rekreativno. Smučanje, nogomet, streljanje, judo, samoobramba, kolesarjenje, alpinizem, pa še kaj bi se našlo. Povsod sem nekaj pridobil, kar mi je koristilo v življenju. Vztrajnost, natančnost, borbenost in tudi spoštovanje drugih, to so le nekatere izmed njih. Od malega pa me spremljajo hribi, v hribih sem bil rojen.

Le če imaš rad sebe, znaš imeti rad tudi drugega. S tem ko poskrbiš za svoje zadovoljstvo, osrečuješ okolico. Nas dražiš z utrinki svojih potepanj, ker nas imaš rad, ali ...?

Zanesljivo zato, ker imam rad ljudi okrog sebe in bi jih na ta način morda opogumil, da mi sledijo in doživijo, kar doživljam sam. So pa še drugi razlogi. Sreča ni popolna, če je ne deliš. Ob tem doživetju, ki mi jih nudi moja športna arena, podoživljam in trajneje zapišem v svoj spomin. V resnici sem prve predstavitve pripravil z resnim namenom dražiti prijatelje, ki niso imeli časa, niso zmogli ..., so vedno našli kakšen izgovor, da se mi niso pridružili.

Občutek imam, da se razveseliš vsega, kar se ti ponudi, kar ti dajo gore. Ne greš na pot s točno začrtanimi pričakovanji?

Resnica je, da nas neizpolnjena pričakovanja potrejo, brez pričakovanj pa tudi nihče ne more. A življenje mi kaže, da kljub neizpolnjenim željam v vsakem času in na vsakem kraju lahko najdem kaj lepega. Če



Kdo bo koga in kako? Foto: Anka Vončina

mi na turi ne sije sonce, pa morda srečam planinskega zajca, če mi luno prekrijejo oblaki, je srečna žena, ker sem prej doma, če niso ugodni pogoji za smučanje, je morda okolica odeta v fotogenične ledene skulpture, le pripravljen moraš biti na spremembo, imeti odprte oči in srce.

Imetje niso le bančni račun in vpisi v zemljiški knjigi, naše sladko imetje je banka prisluženih trenutkov, ki jih smemo izkoristiti v svoje veselje. Kako tvoji domači spremljajo tvoje aktivnosti?

Za dom in domače si je nujno treba vzeti čas, lahko pa rečem, da imajo moji razumevanje za obveznosti, ki so povezane z gorami, fotografijo in reševalnim delom. Vedo, da so gore moja infuzija in da bi mi kavč pomenil počasno umiranje. Zelo mi je pomembno, da vzdržujem krog fizične, psihične in tudi energijske kondicije. Ko je treba prelopataiti naše vrtove (vrtnarjenje je namreč naš družinski hobi), bom pač na Krn šel popoldne; če imamo obiske, se bom do takrat že vrnil z nočne ture; če sem dan preživel pri reševanju, pač ne bom šel ... Odhod v gore redko načrtujem vnaprej, le takrat, ko grem s prijatelji. Običajno se za turo odločim na hitro, po nekem notranjem glasu. Ne zato, ker pač moram, ampak takrat, ko si to močno zaželim. Takrat vem, da bo lepo. V skoraj vseh letnih časih, razen pozimi, ko je veliko snega, me spremlja tudi moj štirinožni prijatelj. Za pudlje velja, da so salonski psi, a malo planincev poznam, ki so tako vztrajni kot moj Darky.

Pot med alpiniste ti je gotovo utrla želja po nečem več, več kot le hoji. Plezanje ti omogoča nešteto lepih doživetij in tudi posebnih prizorov, ki jih deliš s tistimi, ki ti nikoli ne bodo zmogli slediti.

Alpinizem je bil nadgradnja planinstva, ko sem se še kot fant podil po domačih hribih in jih spoznaval. V iskanju novega sva se s prijateljem Jankom

Humarjem podala v bližnje stene Tolminskih gora. Skupaj sva pridobila prvo znanje plezanja na alpinističnem tečaju v Vratih, kjer je bila prisotna večina takratnih in kasnejših legend slovenskega plezanja. Pridobljene izkušnje sva nadgrajevala v naših stenah, dokler naju študij in služba nista preveč ločila. Med kratkim službovanjem v Kopru sem se pridružil tamkajšnjemu društvu, po premestitvi v Novo Gorico pa tamkajšnjemu AO. Tu smo s prijatelji veliko plezali, pridobivali novo znanje in opravljal sem izpit za alpinista. Vse to znanje in izkušnje s pridom uporabljam, ko rešujem ali ko se sam podajam v hribe, pa tudi takrat, ko so mi težke razmere v izziv.

Fotografski aparat je tvoj spremljevalec na dopoldanskih, popoldanskih, večernih ali nočnih potepanjih, pri reševanjih. Nam sodobna fotografija, ko nam ni potrebno več šteti, koliko posnetkov še imamo, omogoča uspeh ne glede na naše znanje?

Najbrž ni ravno tako. Res je velik napredek, ker nisi omejen s posnetki, a to je zmanjšalo tudi našo čuječnost, našo skrbnost in premislek pred pritiskom na sprožilec. In marsikomu se zgodi, da izmed desetih posnetkov istega motiva nobeden ni uporaben. Fotografija je zanimivo področje. Kot za vsako resno stvar se je tudi tu potrebno veliko naučiti, veliko preizkusiti. Ko ravno nekaj obvladaš, ko se nečesa naučiš in spoznaš, ko misliš, da veliko veš, ugotoviš, da si spet na začetku. Malo više na stopnici znanja, a spet pred novo stopnico. In znova se učiš in spoznavaš. Vsak dan izveš nekaj novega, kot pri Alzheimerju ... In v današnjem času, ko je vrhunska oprema malodane dosegljiva vsakomur, se še bolj izraža paradoks: povprečnemu pianistu ne pomaga še tako dober klavir, enako je s fotografsko opremo. Pred devetimi leti sem iz kompaktnega fotoaparata presedlal na zrcalno refleksnega. Ko se enkrat odločiš za znamko, sam sem



Otoki v oblakah
Foto: Miljko Lesjak

se takrat za Pentax, jo le redko zamenjaš, saj se v tem času nabere za nahrbtnik objektivov in druge opreme. Tako kot napreduje moje znanje fotografije, tako se večata tudi zahtevnost in zmogljivost fotoaparata. Kar nekaj sem jih v tem času zamenjal, a shranil vse stare. Ko bo čas, jih bom razvrstil na polici.

Svoje znanje nadgrajuješ tudi pod strokovnim vodstvom?

Deseto leto že teče, kar smo v Planinskem društvu Tolmin oživili fotografsko skupino pod mentorstvom Rafaela Podobnika, mojstra fotografije. Z njim smo pridobili ogromno znanja, predvsem na področju izrazne fotografije. Tudi sam se nekajkrat na leto preizkusim na fotografskih salonih. Konkurenca fotografov iz vsega sveta je zelo velika, zato sem še toliko bolj vesel vsake sprejete fotografije, in ko je kakšna nagrajena, je veselja še toliko več. V letu 2015 mi je Fotografska zveza Slovenije podelila naslov F1 FZS. Seveda mi naslov nekaj pomeni, a pomembneje je, da v družbi prijateljev z vsakim letom nenehno napredujemo v znanju. Tako kot si zapomniš prvo ljubezni, si tudi prvo nagrajeno fotografijo. Če ti je podeljena na tako velikem mednarodnem natečaju, kot je kočevska Narava, se ti še toliko bolj zapiše v srce. A najodmevnejša je bila fotografija *Srd narave*, ki je bila izbrana na natečaju Poslikajmo Slovenijo in se je na jumbo plakatu bohotila tudi v ljubljanskem Tivoliju. Gore so lepe, a tega se z gotovostjo zavemo šele, ko spoznamo tudi njihovo krutost, neizprosnost, strašnost.

Kmalu bo štirideset let, kar si aktiven gorski reševalec. Kako si zašel mednje? Te je tja pripeljala ljubezen do gora, ki ti ne dopušča, da bi jih kljub njihovim temnim obrazom sovražil?

Že kmalu na začetku moje alpinistične poti se je

prijatelju na drugi strani vrvi pripetila nesreča. Reševali smo ga cel dan, na preprostih improviziranih nosilih in z opremo, ki smo jo imeli pri roki. Spustili smo ga pod steno, prenesli po težko prehodnem pobočju do prve ceste, po pomoč v dolino tekli peš. Muke ponesrečenca bi se danes končale v dobri uri. Nemoč in želja po tem, da bi bil v takih primerih lahko koristnejši, sta me še istega leta napotili h gorskim reševalcem. Mladega, fizično sposobnega in željnega novih znanj so me z veseljem sprejeli medse. Tolminska gorska reševalna postaja je še vedno del Planinskega društva¹ in ima glede na površino v Sloveniji nadpovprečno število reševanj. Postaja ima trenutno 92 članov, od tega jih je osem pridruženih. So dnevi, ko imamo tudi po tri in več akcij. Po upokojitvi imam več časa, kot tajnik skrbim tudi za poročila in kroniko.

Nova predstavitev dela Gorske reševalne službe, ki si nam jo premierno predstavil v Idriji, me je pretresla in hkrati vzradostila v spoznanju, da je vera v dobroto upravičena. Vaše delovanje krepko presega le reševanje v gorah?

Rešujemo iz sten, plazov, s hribov, turnokolesarskih *single*, padalskih vzletišč, pristankov in vsega vmes, s slapov, iz strug, v prometnih nesrečah, z gradbenih delovišč. Rešujemo tudi divje in domače živali, ravnokar smo lovcem iz neprehodnih grap Poldanovca pomagali prenesti zastreljenega medveda. Tem obveznostim je pri meni podrejena cela poletna sezona. Ko se umiri, je čas za moj septembrski odklop, za dopust z ženo. Ko se vrnem, nastopi jesen in začne se moja hribovska sezona, ki popusti v intenzivnosti s prihodom pomladi ter množičnejšim obiskom in udeleževanjem v naših gorah.

¹ Več o Tolminski postaji GRS preberite v novembrskem Planinskem vestniku 2014.



Rešujete ljudi, ki so zašli v težave po svoji krivdi ali pa ne. Včasih se nad ponesrečenimi znese narava, ki vedno naredi prav, naj je še tako grdo! Preden smemo o njej soditi, ji moramo prisluhni, se pravi jo razumeti in poznati. Bi bilo manj nesreč, če bi bili obiskovalci gora izkušenejši in bi kljub »nepravim« razmeram ne vztrajali, čeprav so se z na družabnih omrežjih objavljeno namero obvezali upravičiti vse vsečke?

Zagotovo bi bilo ob boljši pripravljenosti, znanju in izkušnjah nesreč manj, nikoli pa jih ni mogoče povsem izključiti. K številu nesreč prispevajo tudi informacije na svetovnem spletu, kjer ob neverjetnih objavah uporabniki zbirajo ideje, kakšna doživetja bi jih osrečila, jim prinesla zadovoljstvo, morda slavo. Čuditi se temu, pritoževati in na kogarkoli kazati s prstom nima prav nobenega učinka. Vsak razvoj prinese izboljšave in pokaže na nepredvidljive nerodnosti. Vse, kar lahko naredimo, je, da smo čim bolj usposobljeni in opremljeni, da ozaveščamo in informiramo ljudi o preventivi in ravnanju, če do nesreče pride. Ljudje smo na svetu zato, da delamo napake. Naj vrže kamen prvi, ki ... Ni ga! Naša služba je namenjena tistim, ki so v stiski, in naša dolžnost in vest je, da pomagamo.

V gorah se srečuješ s smrtjo, tudi svojih prijateljev. In ko se je treba kdaj vdati, ko nam preostane le še »molitev«, lahko naravi odpustiš krutost?

Pomagamo lahko do neke meje. Kadar jo narava nesreče preseže, se moramo vdati – smrt je del življenja. Včasih je težko razumeti, zmožni moramo biti oblikovati sebe, sposobni premagati svoje trenutne duševne stiske, da nam ne pridejo pregloboko v podzavest, saj moramo nemoteno in odgovorno delovati naprej. Gorski reševalci imamo za to tudi strokovno psihosocialno pomoč. Meni po takih dogodkih pomagata mir in samota nekje v gorah. Samota, kjer

v svojem srcu in svoji vesti razčistim, da sem naredil vse, kar je bilo v moji moči, da sem le človek, ki nima *spajdermenove* uniforme, v kateri bi delal čudeže. Narava je nad nami.

Ena najsrčnejših želja je želja po miru. Nam lahko izdaš svoj recept za tiste, ki mir in srečo iščejo v gorah? Smo se ljudje v štiristo letih po Shakespearu spremenili, smo se česa naučili?

Recepta vam ne zmorem dati. Če govoriva o gorah, je predvsem pomembno, da jih spoštujemo, kar pripomore k strpnosti nasploh. Svetoval bi ljudem, da tudi Shakespeara ne jemljejo preveč resno. Srečen ne moreš biti kar na ukaz, velika vrednota je, če srečo sploh znamo prepoznati. Iščimo tisto, ki je v drobnih stvarih, in imeli jo bomo dnevno na doseg. Poslušati je potrebno svoje srce in svojo vest ter delati – garati. Življenje ni enostavno, terja ogromno našega truda, da krmarimo med čermi in krpamo svoj čoln. Zavedanje, da ostajamo nad vodo, nas krepi in daje zadovoljstvo. Po vsem tem se lahko iskreno veselimo in uživamo kratke trenutke v mirnih tolmunčkih. V brezdelju ni sreče, niti v zavidljivi slavi. Skrbno počnimo, kar nas veseli in kar se nam zdi prav, uspehi ne bodo izostali. Sam nisem nič posebnega, sem povsem navaden človek; vem, kje je moje mesto, vem, kaj imam rad in brez česa ne bi mogel; rad sem koristen in všeč mi je, če me obkrožajo zadovoljni ljudje. Preprosto, živim preprosto življenje! No, tu dam prav Shakespearu iz uvoda.

Miljko ni povsem običajen državljani, pa naj trdi, kar hoče. Toliko srčnosti premore malokatero srce. Ob zadnjem, dodatnem vprašanju sem ga zmotila na osem-metrskem borovcu, ki ga je obžagoval sosedi, a se je vseeno oglasil. Takih in drugačnih drobtinic je še mnogo, vendar naju omejuje bojazen, da si z dolžino zapisa ne nakopjeva urednikove nejevolje. ●

*Pastir s čredo
Foto: Miljko Lesjak*